

Polvijärvi Vaarala *Polvijärvenperäntangas*

Historiallisen ajan asuinpaikan tarkastus

Esa Mikkola 1999

MUSEOVIRASTO

POLVIJÄRVI VAARALA Pohjanperänkaigas
Historiallisen ajan asuinpaikka, lk. 2

Kylä: Sotkuma

Tila: 76:54

Peruskartta: 4224 04 HORSMANAHO

Koordinaatit: x: 6960 51 y: 4469 78 z: n. 87.5 m mpy

Löydöt: ei löytöjä.

Tutkimukset: Evita Majoinen, inventointi 1997. Esa Mikkola, Mika Lavento ja Minna Koivikko, tarkastus 1998.

Sijainti: Kohde sijaitsee Sotkuman rukoushuoneelta 1900 metriä linnuntietä luoteeseen, Rukkojärven itäpuolella.

Kuvaus: Kävimme tarkastamassa paikan toukokuussa valitessamme sopivaa kaivauskohdetta kesän tutkimuksiin, joiden tarkoitus on selvittää kylän syntyhistoriaa. Oppaanamme oli paikallinen historian harrastaja Heikki Härkönen. Sotkuman kylä sijaitsee asutuksellisesti suotuisassa paikassa Viinijärven Venepohjanselän pohjoisrannalla Höytiäisen tuntumassa. Vesistöjen läheisyys edesauttoi asutuksen syntyä ja leviämistä. Sotkuma on eräs Pohjois-Karjalan vanhimpia kyliä myös historiallisten lähteiden perusteella. Kaikista varhaisin Sotkuman asutusta koskeva asiakirjamerkintä on vuodelta 1500, tuolloin kylä on merkitty kuuluvaksi Ilomantsin perevaaraan. Perevaarat olivat pogostoihin muodostettuja pienempiä veronkantopiirejä. Ne eivät olleet yhtenäinen asutusalue, vaan niiden kokoonpano saattoi muuttua ajan myötä. Perevaaroihin liitettiin uusia kyliä ja entisiä siirrettiin toiseen tai jotkut kylät hävisivät kokonaan.

Tarkastettava kohde oli löytynyt edellisen kesän inventoinnissa. Ympäristö oli kuivaa, kivikkoista mäntymetsää. Jyrkähkö töppäre, jonka päällä rauniot sijaitsivat, rajoittuivat etelässä ja idässä peltoihin. Alueella oli kolme pyöreähköä kivivallillista kuopannetta, joiden halkaisijat olivat 3-4 metriä. Samalla alueella oli myös 7x5 m:n kokoinen talonpohjan kiveys, jonka keskellä kasvoi paksu mänty ja katajia. Maanomistaja muistaa isänsä kertoneen paikalla olleen rakennuksia vuosisadan alussa.

Alueella oli myös kiviröykkiöitä. Kivien koot vaihtelivat miehennostannaisista pienempiin. Vieressä oli kalliopaljastumia. Röykkiöt sijaitsivat pienen peltoaukeaman luoteispään "poukamassa", jota ympäröi metsä. Röykkiöt ovat todennäköisimmin peltoraunioita.

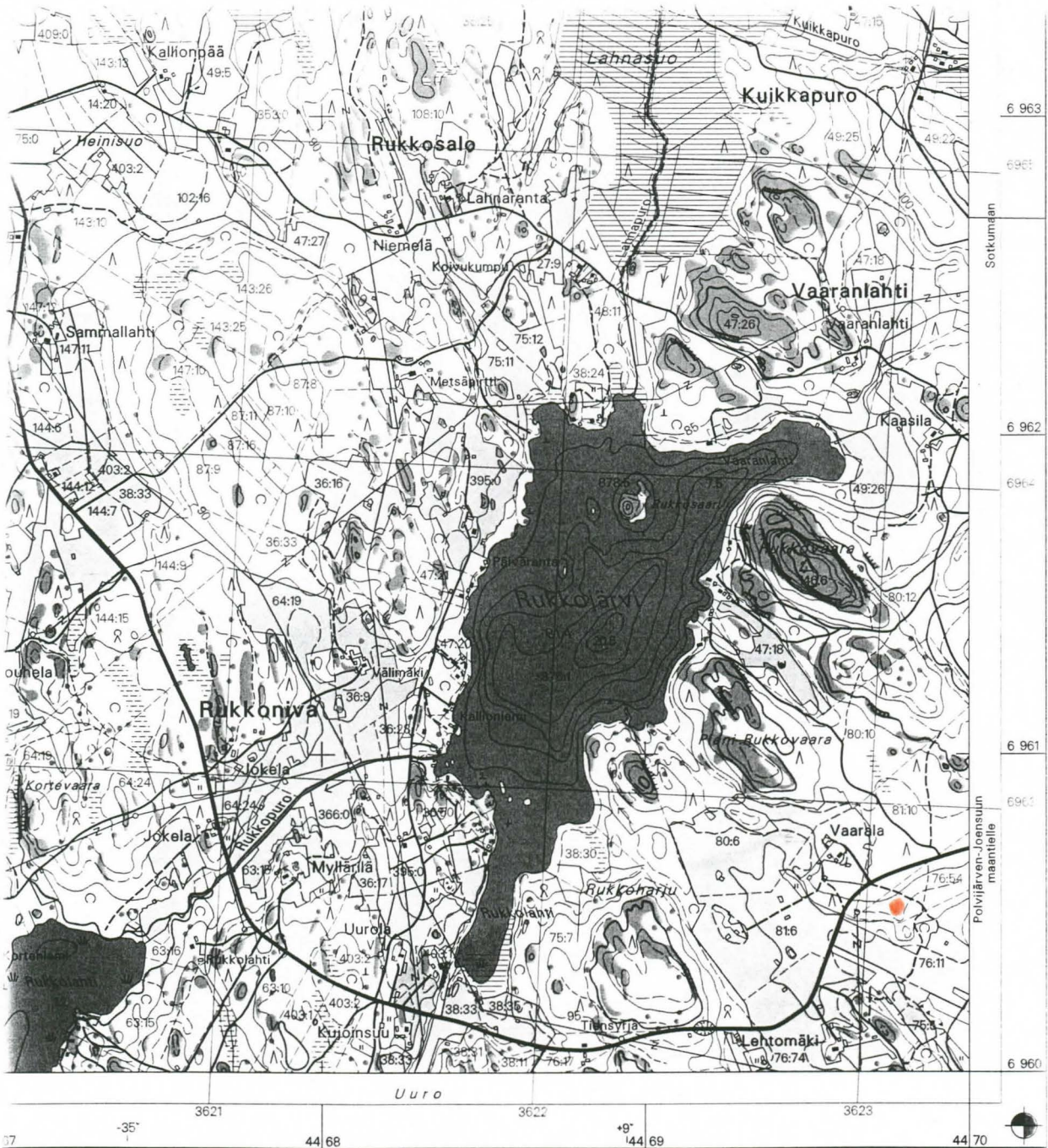
Helsingissä 24.5.1999

Esa Mikkola, FM

Liite: peruskarttaote 1:20 000

POLVIJÄRVI VAARALA
 Historiallisen ajan asuinpaikka
 4224 02 HORSMANAHO

Ustavat Pohjois-Karjalan ympäristökeskuksen
 tietojen lähtötaso on sama kuin kartalla.
 attendjup baserar sig på Norra Karelens
 uppgifternas utgångsnivå är

© maanmittauslaitos, lantmäteriverket, 1991
 Aineiston kopiointi ilman maanmittauslaitoksen
 lupaa on kielletty.
 Kopiering av materialet utan lantmäteriverket